

ZALECENIA DLA KRAJOWYCH

REPRESENTÓW

Podsumowanie wyników działań
D2.1, T3.1.3 i T5.1

kwiecień 2025 r.

Projekt KNOWnNEBs otrzymał dofinansowanie z programu Unii Europejskiej LIFE21-CET-AUDITS na podstawie umowy nr 101076494.

PODSUMOWANIE DOKUMENTU

Nr umowy o udzielenie dotacji	101076494	Akronim	KNOWnNEBs
Nazwa	KNOWnNEBs - Włączenie korzyści pozaenergetycznych do praktyk audytu energetycznego w celu przyspieszenia wdrażania zalecanych środków		
Data rozpoczęcia	01/11/2022	Duration	36 months
URL	https://webgate.ec.europa.eu/life/publicWebsite/project/details/101076494		
Zadanie	D.5.1 – Zalecenia dla krajowych decydentów politycznych		
Pakiet roboczy	5		
Rodzaj		Poziom rozpowszechnienia	<i>Publiczny (D 5.1)</i>
Beneficjent wiodący	ESCAN (WP5)		
Autorzy	Margarita Puente (ESCAN), Francisco Puente (ESCAN)		
Współautorzy	Gatis Žogla (Ekodoma), Aiga Barisa (Ekodoma) Paula Fonseca (ISR), Pedro Moura (ISR), Tamás Csoknyai (BME), Miklós Horváth (BME), Georg Benke (E7), Corina Maria Stanese (E7), Nina Nikolova (CISB), Mihael Deliyski (CISB), Vladimir Tsankov (CISB), Marta Mazurkiewicz (KAPE), Andreas Androutsopoulos (CRES), Laura Bano (SOGESCA), Andrea Cervato (SOGESCA)		

ZASTRZEŻENIE

Projekt KNOWnNEBs otrzymał dofinansowanie z programu Unii Europejskiej LIFE21-CET-AUDITS na podstawie umowy o dofinansowanie nr 101076494. Wyłącznie odpowiedzialność za treść tego dokumentu ponoszą jego autorzy. Niekoniecznie odzwierciedla on opinię Unii Europejskiej. Ani CINEA, ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za jakiekolwiek wykorzystanie informacji zawartych w niniejszym dokumencie.

STRESZCZENIE

Cel zadania: Podsumowanie wyników D.2.1 oraz działań w ramach T3.1.3 i T.5.1 (pdf., język urzędowy – AT, BG, GR, HU, IT, LV, PL, PT, ES)

Wprowadzenie:

Głównym celem tego zadania jest zebranie zaleceń dla krajowych decydentów politycznych w zakresie uwzględnienia korzyści pozaenergetycznych w strategiach i legislacji. W ramach projektu KNOWnNEBs opracowano narzędzie, które pozwala uwzględnić korzyści pozaenergetyczne przy wykonywaniu audytu energetycznego.

Partnerzy konsorcjum projektu podsumowali wyniki przeglądu aktualnych praktyk w zakresie audytu energetycznego w przedsiębiorstwach (D2.1), rozważyli zastosowanie wskaźnika korzyści (T3.1.3) na potrzeby decydentów oraz uwzględnili wnioski ze spotkań z decydentami (T5.1).

SPIS TREŚCI

1. 5

2. 9

2.1. 9

2.2. 11

2.3. 12

ZAŁĄCZNIK 1: TEMATY DYSKUSJI

12

1. PRAWODAWSTWO UE

Wielorakie korzyści płynące z efektywności energetycznej zostały uwzględnione w kolejnych dyrektywach (UE) i wytycznych:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2002 z dnia 11 grudnia 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie efektywności energetycznej oraz zmieniająca rozporządzenie (UE) 2023/955 (wersja przekształcona),
- Wytyczne do art. 11: Zalecenie Komisji (UE) 2024/2002 z dnia 24 lipca 2024 r. określające wytyczne dotyczące interpretacji art. 11 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791 w odniesieniu do systemów zarządzania energią i audytów energetycznych.

[EUR-Lex - 32024H2002 - EN - EUR-Lex](#)

Dyrektywa (UE) 2018/2002 w sprawie efektywności energetycznej

Strona 1 – (2) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE (5) jest elementem postępu na drodze do unii energetycznej, w ramach której efektywność energetyczna ma być traktowana jako samodzielne źródło energii. Zasada "efektywność energetyczna przede wszystkim" powinna być brana pod uwagę przy ustanawianiu nowych przepisów po stronie dostawców i w innych obszarach polityki. Komisja powinna zapewnić, aby efektywność energetyczna i strona popytowa mogły konkurować na równych warunkach ze zdolnościami wytwórczymi. Efektywność energetyczna musi być brana pod uwagę za każdym razem, gdy podejmowane są decyzje dotyczące planowania systemu energetycznego lub finansowania. Poprawa efektywności energetycznej musi być dokonywana zawsze, gdy jest ona bardziej opłacalna niż równoważne rozwiązania po stronie podaży. Powinno to **pomóc w wykorzystaniu wielorakich korzyści płynących z efektywności energetycznej** dla Unii, w szczególności dla obywateli i przedsiębiorstw.

Strona 14 (12) w art. 20 dodaje się ustępy w brzmieniu:

ust. 3a. W celu uruchomienia prywatnego finansowania na rzecz środków w zakresie poprawy efektywności energetycznej i renowacji energetycznej, zgodnie z dyrektywą 2010/31/UE, Komisja prowadzi dialog zarówno z publicznymi, jak i prywatnymi instytucjami finansowymi w celu określenia możliwych działań, które może podjąć.

ust. 3b. Działania, o których mowa w ust. 3a, obejmują:

a) mobilizowanie inwestycji kapitałowych w efektywność energetyczną poprzez uwzględnienie szerszego wpływu oszczędności energii na zarządzanie ryzykiem finansowym;

b) zapewnienie lepszych danych na temat wyników energetycznych i finansowych:

(i) dalsze badanie, w jaki sposób inwestycje w efektywność energetyczną poprawiają wartość aktywów bazowych;

(ii) badania uzupełniające mające na celu **ocenę wartości pieniężnej pozaenergetycznych korzyści** wynikających z inwestycji w efektywność energetyczną.

Dyrektywa (UE) 2023/1791:

Strona 3 (15) Niniejsza dyrektywa stanowi krok naprzód w kierunku osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r., zgodnie z którą efektywność energetyczna ma być traktowana jako samodzielne źródło energii. Zasada „efektywność energetyczna przede wszystkim” jest nadrzędną zasadą, którą należy uwzględniać we wszystkich sektorach, wykraczając poza system energetyczny, na wszystkich szczeblach, w tym w sektorze finansowym. Rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej powinny być traktowane jako pierwsza opcja w decyzjach politycznych, planistycznych i inwestycyjnych przy ustanawianiu nowych przepisów po stronie dostaw i w innych obszarach polityki. Chociaż zasada „efektywność energetyczna przede wszystkim” powinna być stosowana bez uszczerbku dla innych zobowiązań prawnych, celów i zasad, takie obowiązki, cele i zasady nie powinny utrudniać jej stosowania ani prowadzić do zwolnień ze stosowania tej zasady. Komisja powinna zapewnić to, aby efektywność energetyczna i strona popytowa mogły konkurować na równych warunkach ze zdolnościami wytwórczymi. Poprawa efektywności energetycznej musi być dokonywana zawsze, gdy jest ona bardziej opłacalna niż równoważne rozwiązania po stronie podaży. Powinno to **pomóc w wykorzystaniu wielorakich korzyści płynących z efektywności energetycznej** dla Unii, w szczególności dla obywateli i przedsiębiorstw. Priorytetem w łagodzeniu ubóstwa energetycznego powinno być również wdrażanie środków poprawy efektywności energetycznej.

Strona 7 (17) Zasada „efektywność energetyczna przede wszystkim” jest przewidziana w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 (7) i stanowi podstawę strategii UE na rzecz integracji systemu energetycznego ustanowionej w komunikacie Komisji z dnia 8 lipca 2022 r. Chociaż zasada ta opiera się na opłacalności, jej stosowanie ma szersze implikacje z perspektywy społecznej. Implikacje te mogą się różnić w zależności od okoliczności i powinny być starannie ocenione za pomocą solidnych metodologii analizy kosztów i

korzyści, które **uwzględniają wielorakie korzyści płynące z efektywności energetycznej**. Komisja przygotowała specjalne wytyczne dotyczące funkcjonowania i stosowania tej zasady, proponując konkretne narzędzia i przykłady zastosowania w różnych sektorach. Komisja wydała również zalecenie dla państw członkowskich, które opiera się na wymogach określonych w niniejszej dyrektywie i wzywa do podjęcia konkretnych działań w związku ze stosowaniem tej zasady. Państwa członkowskie powinny w jak największym stopniu uwzględnić to zalecenie i kierować się nim przy wdrażaniu zasady efektywności energetycznej w praktyce.

Artykuł 11 Systemy zarządzania energią i audyty energetyczne:

6. Państwa członkowskie opracowują programy mające na celu wspieranie i zapewnianie wsparcia technicznego MŚP, które nie podlegają przepisom ust. 1 (przedsiębiorstwa o średnim rocznym zużyciu energii wyższym niż 85 TJ w ciągu ostatnich trzech lat,) lub ust. 2 (przedsiębiorstwa o średnim rocznym zużyciu energii wyższym niż 10 TJ w ciągu ostatnich trzech lat) poddawania się audytom energetycznym, a następnie wdrażanie zaleceń wynikających z tych audytów.

7. Państwa członkowskie zapewniają, aby programy, o których mowa w ust. 6, obejmowały wsparcie dla MŚP w **ilościowym określaniu wielorakich korzyści** płynących z wdrażania środków poprawy efektywności energetycznej w ramach ich działalności, w opracowywaniu planów działania na rzecz efektywności energetycznej oraz w opracowywaniu sieci efektywności energetycznej dla MŚP, przy wsparciu niezależnych ekspertów.

Noty przewodnie Art. 11 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791 w odniesieniu do systemów zarządzania energią i audytów energetycznych:

(7) W celu stworzenia odpowiednich warunków i zaoferowania wsparcia małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP) zachęca się państwa członkowskie do wdrożenia takich mechanizmów, jak centra audytu energetycznego dla MŚP i mikroprzedsiębiorstw w przypadku, gdy nie konkurują one z prywatnymi audytorami, w celu zapewnienia audytów energetycznych, jak również innych systemów wsparcia dla MŚP. Opracowując systemy i programy wsparcia dla MŚP, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby programy obejmowały również **wsparcie dla MŚP w zakresie ilościowego określania wielorakich korzyści** płynących z wdrażania środków poprawy efektywności energetycznej, opracowywania planów działania na rzecz efektywności energetycznej oraz rozwoju sieci efektywności energetycznej dla MŚP, wspieranych przez niezależnych pośredników.

8.3. Wielorakie korzyści

Jednym z powodów, dla których przedsiębiorstwa – a w szczególności MŚP – nie inwestują więcej w efektywność energetyczną, jest fakt, że korzyści z potencjalnych inwestycji zazwyczaj koncentrują się wyłącznie na oszczędności energii (zob. podejście klasyczne na rys. 4), która nie jest podstawnym aspektem działalności większości przedsiębiorstw. Jednak dzięki **ilościowemu określeniu i komunikowaniu wszystkich korzyści** płynących z poprawy efektywności energetycznej (zob. podejście oparte na wielu korzyściach na rys. 4), w tym uwzględnieniu jakości produktów, zwiększonej wydajności, lepszego środowiska pracy itp., inwestycje w efektywność energetyczną stają się bardziej konkurencyjne i bardziej atrakcyjne dla przedsiębiorstw (23).

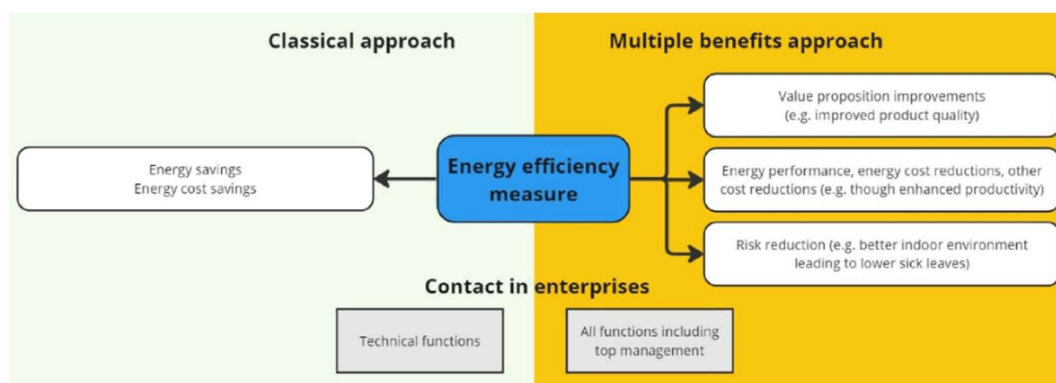

Figure 4

Classical vs. multiple benefits approach to promoting investments in energy efficiency measures (based on www.mbenefits.eu)

(23) Relevant materials (e.g. background information, guidelines, xls-sheets...) to support national authorities and enterprises in including, quantifying and promoting the multiple benefits of energy efficiency are provided by some H2020 projects such as: M-Benefits (<https://www.mbenefits.eu/>), DEESME (<https://www.deesme.eu/>) or ICCEE (<https://iccee.eu/>).

2. REKOMENDACJE DLA DECYDENTÓW POLITYCZNYCH NA PRZYKŁADZIE POLSKI

2.1. Rekomendacje dotyczące ustawodawstwa i strategii krajowych

Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2166) oraz Ustawa z dnia 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o efektywności energetycznej oraz niektórych innych ustaw implementują przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2002 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie efektywności energetycznej. Ustawa reguluje kwestie związane z promowaniem efektywnego wykorzystania energii w Polsce, w tym audyty energetyczne w przedsiębiorstwach przemysłowych.

Zalecenie:

Zmiana w art. 37 *Zakres audytu energetycznego*. Obecnie audyt koncentruje się wyłącznie na oszczędnościach energii i opłacalności środków. Proponowana zmiana to dodanie obowiązku identyfikacji i opisanie korzyści pozaenergetycznych. Audyt energetyczny powinien również uwzględniać potencjalne korzyści pozaenergetyczne, w szczególności wpływ proponowanych środków poprawy efektywności energetycznej na: poprawę warunków pracy, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, zwiększenie bezpieczeństwa procesu produkcji lub poprawę jakości produktu.

Jeśli chodzi o zakres audytu energetycznego, sugerujemy uwzględnienie co najmniej 3 korzyści pozaenergetycznych, w tym redukcji emisji CO₂. Należałoby również uwzględnić wskaźnik korzyści i zalecenia wynikające z użycia narzędzi opracowanych w projekcie KNOWnNEBs lub podobnych narzędzi.

Poprawka do art. 38 *Obowiązek informacyjny*. Sugeruje się dodać zapis stanowiący, że po przeprowadzeniu audytu energetycznego przedsiębiorstwa informacje przekazywane Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki mogą zawierać również opis potencjalnych korzyści pozaenergetycznych, jeżeli możliwe jest ich oszacowanie. Korzyści pozaenergetyczne można oszacować za pomocą narzędzia opracowanego w projekcie KNOWnNEBs używając podawanego tam wskaźnika korzyści. Włączenie do audytu energetycznego informacji na temat korzyści pozaenergetycznych lepiej pokaże potencjalny wpływ zaleconych w audycie środków poprawy efektywności energetycznej na przyszłe funkcjonowanie przedsiębiorstwa.

Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu sporządzania audytu energetycznego

przedsiębiorstwa (Dz. U. z 2017 r. poz. 1912). Regulacja ta określa zakres i sposób sporządzania audytu energetycznego przedsiębiorstwa.

Zalecenie:

Zmiany w §2 Rozporządzenia *Zakres audytu* – dodanie prognozowanych korzyści pozaenergetycznych tam, gdzie są możliwe do zidentyfikowania. Narzędzie KNOWnNEBS może być wykorzystywane do identyfikacji korzyści pozaenergetycznych. Sugeruje się również dołączyć załącznik z tabelą zidentyfikowanych korzyści pozaenergetycznych.

System białych certyfikatów zawarty w ustawie o efektywności energetycznej (2016 r. z późn. zm.). Białe certyfikaty wydawane są przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki dla przedsięwzięć mających na celu poprawę efektywności energetycznej na podstawie ilości energii końcowej lub pierwotnej zaoszczędzonej w wyniku realizacji przedsięwzięcia.

Zalecenie:

Zmiana w art. 20 ust. 2 *Kryteria przyznawania certyfikatów*. Proponuje się uwzględnienie korzyści pozaenergetycznych jako dodatkowego kryterium oceny wartości projektu. W ocenie projektu mogą być również brane pod uwagę korzyści pozaenergetyczne powstałe w wyniku realizacji projektu, w szczególności: poprawa jakości środowiska pracy, redukcja emisji zanieczyszczeń oraz zwiększenie niezawodności systemów technicznych. Możliwa jest również nowelizacja Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z 2022 r. w sprawie szczegółowego obliczania oszczędności energii. Sugeruje się dodać zapis, że projekty, które generują znaczące korzyści pozaenergetyczne, otrzymają dodatkowe punkty przy dokonywaniu ich oceny lub zostaną potraktowane priorytetowo. Narzędzie KNOWnNEBS może być wykorzystywane do identyfikowania i szacowania korzyści pozaenergetycznych.

Polityka energetyczna Polski do 2040 r. (PEP2040) jest głównym strategicznym dokumentem polityki energetycznej kraju. Określa cele, kierunki i działania niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, zrównoważonego rozwoju i transformacji sektora energetycznego w Polsce do 2040 roku.

Zalecenie:

W rozdziale *Poprawa efektywności energetycznej* sugeruje się dodać zapis mówiący o tym, że wspierając realizację audytów energetycznych w przedsiębiorstwach, państwo będzie dążyło do promowania nie tylko oszczędności energii, ale także innych korzyści pozaenergetycznych wynikających z realizacji przedsięwzięć efektywnościowych. Włączenie korzyści pozaenergetycznych zwiększy atrakcyjność inwestycji i ułatwi podejmowanie decyzji zarządczych w

przedsiębiorstwach. W związku z tym zaleca się, aby w ramach przyszłych audytów energetycznych oceniano również ewentualne korzyści pozaenergetyczne nawet, jeżeli nie prowadzą one bezpośrednio do oszczędności energii.

Krajowy Plan na rzecz Energii i Klimatu (KPEiK) to dokument, który pokazuje, w jaki sposób Polska zamierza zrealizować cele energetyczno-klimatyczne UE do 2030 roku. Jest to kluczowy dokument, który powinien uwzględniać pozaenergetyczne korzyści płynące z audytów energetycznych, jeżeli mamy pokazać pełny potencjał efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach - nie tylko pod względem oszczędności energii, ale także pod względem klimatu, zdrowia i konkurencyjności.

Zalecenie:

W rozdziale *Efektywność energetyczna* można by stwierdzić, że w ramach działań na rzecz efektywności energetycznej w przemyśle promowane będzie całościowe podejście do audytów energetycznych, w tym identyfikacja korzyści pozaenergetycznych. Można by również dodać nowy wskaźnik monitorowania wyników: odsetek audytów energetycznych obejmujących analizę krajowych organów wykonawczych.

Polityka przemysłowa Polski jest strategicznym dokumentem, który promuje modernizację i innowacje w przemyśle.

Zalecenie:

W sekcji *Zielony przemysł* można stwierdzić, że promowanie efektywności energetycznej w przemyśle będzie miało na celu nie tylko zmniejszenie zużycia energii, ale także pełne wykorzystanie korzyści pozaenergetycznych, takich jak zmniejszenie emisji, poprawa warunków pracy i bezpieczeństwa, zmniejszenie strat materiałowych, skrócenie przestojów maszyn i awarii, poprawa jakości produktów i procesów.

2.2. Wskaźnik korzyści

Jednym z głównych rezultatów metodyki KNOWNEBs jest wskaźnik korzyści, który jest liczbą z zakresu od -3 do 3 i reprezentuje korzyści pozaenergetyczne wynikające z działań w zakresie efektywności energetycznej zidentyfikowanych w audycie energetycznym.

W ramach projektu KNOWNEBs opracowano narzędzia do obliczania wskaźnika korzyści. W Polsce obliczono wskaźniki korzyści w uzupełnieniu do audytów energetycznych przeprowadzonych w pięciu firmach pilotażowych.

Ogólnie rzecz biorąc, wszystkim zainteresowanym stronom bardzo spodobał się wskaźnik korzyści opracowany w ramach projektu KNOWnNEBs i stwierdzono, że jest on przydatny z punktu widzenia ekonomicznych skutków zwrotu kosztów działań w zakresie efektywności energetycznej zalecanych w ramach audytów energetycznych. Uważają również, że jego zakres i związane z tym rekomendacje odnośnie wdrażania lub nie środka poprawy efektywności energetycznej jest dobrze opracowany i łatwy do zrozumienia.

2.3. Wnioski ze spotkań z decydentami politycznymi

Spotkania z decydentami politycznymi przeprowadzone w okresie czerwiec 2024 - lipiec 2025, na których zaprezentowano rezultaty projektu KNOWnNEBs i ideę implementowania korzyści pozaenergetycznych do dokumentów krajowych potwierdziły iż decydenci polityczni, np. przedstawiciele Ministerstwa Klimatu i Środowiska postrzegają korzyści pozaenergetyczne jako bardzo ważny element wdrażania środków poprawy efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach.

Narzędzia opracowane w ramach realizacji projektu KNOWnNEBs, jak również podobne instrumenty analityczne, decydenci polityczni uważają za bardzo przydatne w kontekście wspierania rekomendacji polityki w ramach nowelizacji dyrektywy EED. Dostarczają one cennych informacji zarówno na temat efektów energetycznych, jak i pozaenergetycznych, wspomagając podejmowanie bardziej skutecznych i opartych na dowodach decyzji politycznych. Wyniki przedstawione przez narzędzia KNOWnNEBs to według nich wartościowy wkład w zrozumienie szerszych korzyści wynikających z działań na rzecz efektywności energetycznej. Wyniki te pomagają podkreślić znaczenie korzyści pozaenergetycznych, wspierając kształtowanie polityk promujących kompleksowe i skuteczne działania w zakresie efektywności energetycznej.

ZAŁĄCZNIK 1: TEMATY DYSKUSJI

1. Ogólne pytania dotyczące osoby, z którą przeprowadza się rozmowę oraz informacje na temat czasu trwania, daty i miejsca spotkania.
2. Czy zgadzają się Państwo z nowymi regulacjami w sprawie efektywności energetycznej: audyty energetyczne powinny być obowiązkowe i dlaczego? Czy zgadzają się Państwo na uwzględnienie korzyści pozaenergetycznych i dlaczego?
3. Czy uważają Państwo, że korzyści pozaenergetyczne są na tyle istotne, że powinny zostać włączone do krajowych przepisów ustawowych lub wykonawczych? Dlaczego?
4. W jakich krajowych politykach i planach związanych z energią uwzględniono krajowe korzyści pozaenergetyczne? Czy są jakieś inne przewidywane polityki i plany związane z energią, które będą obejmować korzyści pozaenergetyczne? W jaki sposób uwzględnić korzyści pozaenergetyczne w polityce i planach energetycznych?
5. Jakie 3 korzyści pozaenergetyczne są Państwa zdaniem najbardziej odpowiednie do uwzględnienia w audycie energetycznym?
6. Czy uważają Państwo, że te lub podobne narzędzia są przydatne do wspierania zaleceń politycznych – nowelizacja dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej?
7. Co sądzą Państwo o wynikach przedstawionych za pomocą narzędzi KNOWNEBs?